

Debattartikel 3 mars 2014

Låt oss slippa avloppens gifter i maten

Naturvårdsverkets förslag om att sprida avloppsslam med miljögifter på åkermark är ytterst olämpligt. Miljögiftet dioxin är ett farligt gift och de halter som föreslås bli tillåtna är höga. Om avloppsslammet vore att betrakta som avfall skulle det inte ens få deponeras på en anläggning för farligt avfall. Varför då låta det komma in i livsmedelsproduktionen?

Miljödepartementet gick i slutet av förra året ut med en remiss om förslag till hur samhällets fosforsresurser ska tas tillvara baserat på Naturvårdsverkets rapport 6580 om Hållbar återföring av fosfor. Rubriken Hållbar återföring av fosfor låter väldigt bra men förslaget i rapporten driver tyvärr utvecklingen åt ökad spridning av miljögifter.

För spridning av avloppsslam på åkrar som gödning ges ett författningsförslag som tolererar bl a högre halter av åtta tungmetaller än vad genomsnittet i avloppsslam statistiskt var 2011 i Sverige. Författningsförslaget, vad gäller dioxin, är också oförenligt med Stockholmskonventionen och EU:s förordning om att begränsa spridningen av persistenta organiska föroreningar och skydda människors hälsa och miljö från sådana ämnen.

Dioxiner bryts inte ner i naturen i någon större omfattning. I Stockholmskonventionen har parterna kommit överens om att avfall med en dioxinhalt >15 ng/g ska destrueras. Avfall med en dioxinhalt >15 ng/g får inte ens läggas i en deponi för farligt avfall, men författningsförslaget tolererar att avloppsslam med en dioxinhalt upp till 20 ng/g kan få spridas på åkermark för livsmedels- och foderproduktion.

Det finns en liten lucka i EU-lagstiftningen i ett gammalt direktiv sedan mitten på åttioalet, där avloppsslam inte behöver betraktas som avfall om det ska tillföras i jordbrukssyfte, baserat på slammets innehåll av tungmetaller. Denna lucka beaktar inte alls de organiska föroreningarna. Det vore djupt olyckligt om Sverige skulle välja att tillåta spridning av dioxiner från avloppsslam baserat på en lucka i ett föråldrat direktiv särskilt med tanke på hur drivande Sverige har varit i framtagandet av Stockholmskonventionen.

Förslaget att tillåta att dioxinerna, som inte bryts ner i naturen, ska tolereras att spridas i miljön och i livsmedlen måste stoppas för allas väl.

Källan till problemen med föroreningar i avloppsslam ligger utan tvekan uppströms i kedjan. Förslaget underminerar incitament till att verka uppströms för att minska föroreningarna i avloppsslammen. Sverige borde satsa på att skapa förutsättningar som stimulerar teknikutveckling uppströms och som vi bedömer har goda förutsättningar för att bli mycket kostnadseffektivt. I förlängningen kommer det att leda till renare livsmedels- och foderproduktion samt minskad spridning av gifter till miljön från avlopp. Ett hållbarare samhälle för denna och kommande generationer.

Göran Eriksson
VD, Sakab AB